

Базелюк В.Г. Шляхи удосконалення професійної компетентності керівних кадрів у закладах післядипломної педагогічної освіти / В.Г.Базелюк // Професійний розвиток та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в контексті трансформації освіти України: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., Київ, 28 жовтня 2016 р. / за заг. ред. В. В. Олійника. – К. : УМО НАПН України, 2016. – 601 с. – С. 509 – 513.

Базелюк Василь Григорович,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри університетської освіти
і права ЦППО ДВНЗ “Університет
менеджменту освіти”
НАПН України, м. Київ

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИХ КАДРІВ У ЗАКЛАДАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Новий тип соціального й економічного розвитку, що утверджується в інформаційному суспільстві, викликає необхідність для працівників кілька разів протягом життя змінювати професію, постійно підвищувати свою кваліфікацію. Сфера освіти в інформаційному суспільстві істотно перетинається з економічною сферою. Її метою стає не тільки передача накопичених за певний період часу знань, але й формування творчої, ініціативної особистості, яка володіє системною сукупністю необхідних професійних і світоглядних знань та вміє застосовувати їх на практиці.

Таким чином, традиційна освітня система, характерна для індустріального суспільства, в результаті реформ поступається місцем новій системі освіти, що відповідає запитам постіндустріального, інформаційного суспільства.

Д. Белл писав про це так: «Коли знання у своїй систематичній формі втягується в практичну переробку ресурсів (у вигляді винаходу або

організаційного удосконалення), можна сказати, що саме знання, а не праця стають джерелом вартості» [5, с.168].

«Я стою на тому , - пише Д. Белл, - що інформація і теоретичне знання суть стратегічні ресурси постіндустріального суспільства . Крім того, у своїй новій ролі вони представляють поворотні пункти сучасної історії. Перший поворотний пункт - зміна самого характеру науки. Наука як «загальне знання стає основною продуктивною силою сучасного суспільства. Другий поворотний пункт - звільнення технології від її «імперативного» характеру, майже повне перетворення її на слухняний інструмент» [5, с.206].

Такі зміни в освіті й економіці підвищують роль післядипломної педагогічної освіти як складової частини безперервної освіти. Підвищення рівня професійної компетентності стає нагальною потребою особистості , яка прагне оволодіти не лише професійними знаннями, але й знаннями оперативними, які ще не включені в загальновизнану теорію, не отримали статусу наукових, але якими необхідно володіти, для того щоб успішно працювати. Потреба в цих знаннях може бути особистісною, визначатися завданнями, що виникають в житті кожної окремої людини.

У сфері післядипломної педагогічної освіти не завжди є готові рецепти, систематизовані знання, що підлягають засвоєнню слухачами.

Нерідко досліджуваний матеріал являє собою не стільки знання , скільки відомості будь-якого характеру, що виражають найчастіше думки учасників освітнього процесу , які часто , не збігаються або навіть суперечать одна одній. Слухач повинен сам навчитися систематизувати отриману інформацію. Основним елементом освітнього процесу стає, таким чином, не тільки знання , а й інформація . Навчання при цьому здійснюється у формі «круглого столу», тематичної дискусії, спільного обговорення проблеми, обміну досвідом з іншими учасниками освітнього

процесу. В результаті, слухач перетворюється з об'єкта навчання на повноправного суб'єкта освітнього процесу.

Для того щоб основна мета сучасної післядипломної педагогічної освіти - формування творчої особистості керівника, педагога і методиста, який володіє необхідними професійними і світоглядними знаннями і вміє оперувати ними для вирішення практичних проблем, - була досягнута, необхідно, щоб вона стала метою діяльності кожного викладача закладу ППО. Її досягнення вимагає певних зусиль, засвоєння нових галузей знань або оволодіння новими освітніми технологіями.

Відповідно до інноваційної парадигми завдання викладача змінюються або наповнюються новим змістом. Крім передачі систематизованих знань, що відповідають сучасному рівню розвитку тієї чи іншої науки, він повинен:

- формувати мотивацію слухачів до подальшого професійного та особистісного вдосконалення;
- навчити знаходити і вилучати знання з потоку оперативної інформації;
- навчити слухачів самостійному пошуку знань;
- навчити застосовувати набуті знання для вирішення практичних проблем;
- виховати свідому особистість, що використовує набуті знання тільки в гуманних цілях;
- прищепити слухачам культуру сталого розвитку.

Одне з концептуальних положень про університети, сформульоване С. Гессеном ще на початку ХХ ст., свідчить, що завдання університетського викладача полягає не в тому, щоб вчити, а в тому, щоб працювати в своїй науці, якої він може навчати лише в міру своєї дослідницької діяльності. Він не «викладає» свій предмет, а висловлює публічно свої наукові погляди - тому він і називається професор (від лат.

professor — викладач, учитель) [2]. Відповідно до поглядів вченого, слухач має не просто навчатися, але й займатися наукою, він стає дослідником. У результаті, обидва рухають науку вперед. Навчання і дослідження збігаються. Слухачі через навчання приступають до самостійного дослідження, а викладачі через дослідження продовжують своє навчання.

На даний час в ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України кожен викладач здійснює науково-дослідну роботу в своїй предметній сфері, в зв'язку з чим рівень його знань з конкретної проблеми не відстає від сучасних вимог.

Якщо у переважній більшості випадків система викладання в класичних вишах є традиційною і орієнтована на пасивне навчання, тобто на отримання студентами усталених знань або інформації від викладачів або з різних посібників, підручників, журналів з використанням ресурсів власної пам'яті (прочитав (почув) - запам'ятав), то в післядипломній педагогічній освіті пасивним методам навчання протиставляються активні, засновані на творчому підході як викладачів так і слухачів. При активному навчанні викладач виступає в ролі ініціатора процесу генерації знань. Така роль вимагає від нього володіння методами і прийомами, що дозволяють спланувати, організувати і провести інтерактивне навчальне заняття.

Не потребує спеціальних доказів і те, що якість професійної освіти, рівень компетентності та конкурентоспроможності слухачів обумовлені якістю науково-педагогічних кадрів закладів ППО. Але все більш очевидним стає і те, що рівень професіоналізму керівних і педагогічних кадрів залежить від того, як організована і функціонує система післядипломної педагогічної освіти. Модернізація цієї системи сьогодні спрямована на те, щоб подолати такі недоліки, як недостатня методологічна, теоретична обґрунтованість і методична забезпеченість програм підвищення кваліфікації і професійної перепідготовки; слабка спрямованість на реальні проблеми керівних і педагогічних кадрів;

негнучкість тематики освітніх програм і технологій навчання слухачів ;
відсутність тьюторського супроводу посткурсової діяльності слухачів.

Література:

1. Казакова С . В., Мясоєдова Т .Г. Проблема підвищення кваліфікації преподавателів вузо в в умовах реалізації концепції неперервного освіти. Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/problema-povysheniya-kvalifikatsii-prepodavateley-vuzov-v-usloviyah-realizatsii-kontseptsii-nepreryvnogo-obrazovaniya#ixzz4NBDeixHr>
2. Гессен СИ. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / Отв. ред. и сост. П.В. Алексеев. М., 1995. С. 310.
3. Bell D. The Social Framework of Information Society / The Computer Age: A twenty year view. - London: 1981., с.206